

→ Některé mají venkovní verandy a pít tady černý čaj – Kalo čia – a čekat třeba na smaženou rýži, která v přepočtu nevyjde ani na padesátikorunu, jsou moc hezké okamžiky. Není to tady ani ve třech tisících metrech, a tak potíže kvůli výšce jsou ještě předčasné. Přesto je zábavné sledovat některé skvěle vybavené trekaře s nákladnou výzbrojí dýchající ještě pachem regálů outdoorových specializovaných prodejen, jak si pokradmu sahají na zápěstí a sledují čtvrtminutu hodinky. Horská nemoc se dá poznat i zvýšenou klidovou frekvencí tepu. Klid! Tady v Monjo ještě ale ne.

Desítky obtížených šerpských nosičů chodí po stezce mezi Monjo a Namche Bazarom denně nahoru a dolů. Několikrát tu projde i karavana jaků. Chlupaté horské krávy s ostrými rohy jsou naloženy do výšky i na bocích. Při setkání s nimi je třeba stát na vnitřní straně stezky. Snadno nemotorný jak srazí bělocha ze srázu dolů.

Poprvé je vidět!

Serpentiny pod Namche Bazar jsou nekonečné. Začínají u pěkné říčky s odvážným visutým mostem a kroutí se do hustě porostlého kopce. Jedna zatáčka je tu obzvlášť hodně vyšlapaná – odsud lze poprvé spatřit špičku Čomolungmy – Sagarmáthy – Mount Everestu.

Při cestě dál nahoru si trekař snadno urovná svůj realistický pohled na místní poměry. Tak třeba při příhodě, když zastaví, vytáhne z batohu půldruhalitrovou láhev vody, se kterou se táhl v úmorném odpoledním vedru až sem a napije se. Opatrně. Jen pár doušků. Není jisté, kde téhle dnešní etapě bude konec. A jít bez vody v Himálaji je sebevražda. Vedle ale zastavil nosič. Má na řemínku nataženém přes sněhé čelo zavěšeno na zádech možná pětadvacet kilo. Fascinovaně kouká na flašku s vodou. Trekař v duchu svede sám se sebou boj, ale výsledek zní: nejsem rasista, jeho úspěšnost mi nevadí a křesťan se rozdělí i o poslední sousto! A nabídne nosiči vodu. Ten se zhluboka napije a... A podá láhev dalšímu nosiči. Ten se také napije a pak ještě jeden! Láhev je prázdná. První Šerpa podává prázdný plast zpět s naprosto bezelstným výrazem ve tváři. Nepoděkuje. Neřekne vůbec nic, ani obočí se mu nehne. Odchází. Nechává za sebou fungl novou zkušenost jednoho původně naivního člověka: ve vysokých horách bude hrát každý jen sám za sebe. A čím výš, tím drsnější pravidlo to bude!

Namche Bazar je středisková obec všeho šerpského národa. Dnes už ale také turistický vavřák. Desítky pěkných a celkem laciných lodgí rozložených v půlkulatém úbočí tak, že celá vesnice vypadá z dálky jako poskládaná do antického amfiteátru. Na vrchu je i letiště pro vrtulníky.

Turistickou vyspělost Namche skvěle dokládá denně otevřená filiálka banky nebo pekárna, kde jsou denně čerstvé makované kornšpice, šátečky a šlehačkové kafe. V jídelnách každé lodge je možné objednat kromě obligátních smažených a vařených místních jídel také pizzu, špagety nebo jačí steak. Dole u řeky tiše hučí vodní elektrárnička, takže Namche svítí i přes noc.

Namche Bazar je už ve výšce, kde leckoho pobolívá hlava, a tak je dobré z aklimatizačních důvodů tu alespoň jeden den setrvat. Je na co se kolem dívat. Barevně vyvedený obří Buddha na skalisku, modlitební vlaječky, čorteny z kamenů. Ale dá se odsud za pár dolarů i zavolat domů satelitem nebo poslat e-mail.

Nad 4000 m

Další cesta vede poprvé do výšky 4000 metrů. Nejprve se trochu stoupá do nenápadného hliněného sedla a pak zase mírně klesá do Phunki Tenga, kde na potoce pracují dnem i nocí modlitební mlýnky. Odsud se dost tvrdě stoupá nejprve lesem, pak po úbočí lysého srázu. Jakmile však vystoupí trekař na horní pláň, zůstane omráčeně stát. Náhle se před ním totiž otevře fantastické panoráma centrální Himálaje se všemi těmi Everest, Cho-oyu, Lhotse a Amma Dablamy a pak také po levé ruce největší klášter v Solo Khumbu. Thyangboche.

Ona zaraženost ale dost dobře také může pramenit z nad-

mořské výšky – právě Thyangboche má čtyři tisíce metrů a na leckom je to znát. Dostaví se malátnost, lehké studené pocení. Někomu je na zvracení. Doporučit lze jen dvě věci: v klidu si na chvíli sednout a odpočinout si, vydýchat se a pak nevolnost potlačit a jít si prohlédnout klášter. Jediné, co je tu třeba, je zout si boty. Pak už má každý volný vstup do modlitební svatyně se zlatým Buddhou. Patrný je těžký zápach z modlitebních dýmových tyčinek.

Původní klášter v Thyangboche před lety vyhořel a jeho obnovou se hodně zabýval první muž z Everestu Sir Edmund Hillary.

Deset minut slastného kleśání pod klášterem je idyllická lodge. Lze tu ležet znaven na trávě v odpoledním slunci v rozepnutém spacáku a požádat o nášup dhalbatu. To je tradiční šerpský pokrm z vařené lep-kavé rýže, čočkové husté polévky, kterou se rýže přelije a malíčké porce na cibuli smažených bramborů. Šerpskou tradicí je přidat na požádání rýži i přeliv každému, kdo není po první porci sytý.

Ukradený yeti

Poslední rododendronový les – na jaře je to jeden květ – projde trekař na cestě dál do Periche. Okolí se poznenáhlu mění ve skalnaté, kde začíná převládat šedá všude kolem. Skály, prach na cestě, i voda. Nad hlavou se modře černá nebe. Tady už jsou sluneční brýle a krém s vysokým ochranným faktorem naprosto nezbytné.

Cestou do Periche lze navštívit druhý významný klášter – Pangboche. Mají tu být uloženy ostatky yetiho, sněžného muže. Ale říká se, že před lety je buď zničili, nebo ukradli jacísi snad švédští turisté. I tak je svatyně krásná a dobře se tu i pije čaj. Touto trekovou etapou už budou nejvyšší himálajští velikáni denní kulisou.

Periche leží u líně říčky vytékající z ledovce Khumbu. Výška je tu podobná jako na vrcholu nejvyšší západoevropské hory Mont Blanc, a proto průvodci doporučují další aklimatizační den. Je odsud nádherně

FOTO: ZDENEK JANKOVSKÝ